

Maailmanmatkaaja Ursula teki pakkolaskun Kuhmon Kälkäselle

Heinäkuun 16. päivänä 2011 Risto ja Marjaana Huuska ihmettelivät mökkirannassaan kalastelevan sääksen edesottamuksia. Kuten monesti aiemminkin, lintu syöksähti veteen hopeakyljen toivossa. Tällä kertaa kaikki ei sujunutkaan suunnitelmien mukaan, vaan lintu jäi räpiköimään veteen ja kauhoi toista siipeään perässään vetäen vaivalloisesti rantaan.

Vastuuntuntoiset mökkiläiset tutkivat linnun ja ilmoittivat tapahtumasta poliisille. Tässä vaiheessa selvisi myös, että linnun jalassa oli rengas. Viranomaisen kautta sain tiedon vahingoittuneesta sääksestä ja ryhdyimme Huuskan pariskunnan kanssa toimenpiteisiin linnun elvyttämiseksi. Sääkselle annettiin ensiapuna tilkkanen kolajuomaa ja sen jälkeen sitä ruokittiin kalalla. Sääksi näyttikin toipuvan ja söi muutaman särjen.

Heinäkuun 18. haimme Heljä Pylvänäisen kanssa sääksen Kuhmosta ja toimitimme sen asiantuntijan hoitoon Ranualla. Tässä vaiheessa mittasin sääksen painon ja siiven. Lintu painoi 1766 grammaa ja sen siivelle kertyi mittaa 490 mm. Kyseessä oli vanha naaraslintu.

Tiedusteltuani Rengastustoimistosta rengastetun linnun alkuperää, osoittautui, ettei ole kyse mistä tahansa sääksestä, vaan todellisesta matriarkasta.

Koposen Urpo oli rengastanut linnun pesäpoikasena 10.7.1987 Vehkalahden Kajasuolla, eli ikää mammalle oli kertynyt jo kunnioitettavat 24 vuotta. Urpon kunniaksi lintu nimettiin Ursulaksi. Toisin sanoen kyseessä on yksi vanhimmista koskaan Suomessa tavatuista sääksistä (vanhin 26 vuotta 25 päivää).

Henkilökohtaisesti koin löydön hätkähdyttävänä. Kajasuo on minulle tuttu jo varhaisesta nuoruudesta. Lähellä kotipaikkaani sijaitsevalla suolla retkeilin taannoin useasti. Myös Ursulan rengastuskesänä keräsin perhosia Kajasuolla. Tuttu sääksipuu suon keskellä herätti kunnioitusta enkä mennyt jämerää, matalaa aihkia häiritsevän lähelle suodakseni sääksiperheelle pesintärauhan. Eipä varmasti tullut pieneen mieleenikään, että tapaisin pesässä siipiään koettelevan sääksenpojan neljännesvuosisata myöhemmin Kainuun erämaassa.

Ikävä kyllä Ursula menehtyi sisäisiin vammoihinsa toisena yönään Ranualla. Patologin ensitarkastuksen mukaan ilmeisesti vanhuuden aiheuttamiin muutoksiin.

Ursulan muisto kuitenkin elää. Tällaiset lintuyskilöt ovat todellisia lajinsa valioita. Ne ovat selvinneet lukemattomista maailman myrskyistä. Ursula on lentänyt 46 kertaa Suomen ja Afrikan välin. Se on itse tuottanut varovaisesti arvioiden yli 40 poikasta, joiden poikasia puolestaan lentää Suomen ilmatilassa sadoittain. Toisin sanoen kyse on todellisesta esiäidistä, joka on osoittanut sitkeällä elämällään, että sääksi voi lajina selvitä ja olla osana eliölajien muodostamaa monimuotoisuutta.

Nöyrästi kumartaen Paltamossa 4.8.2011

Vesa Hyyryläinen